II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 27 juli 1994

betreffende de steun aan Franse varkenshouders — „Caisse professionelle de régulation porcine" (Stabiporc) (Vereveningsfonds voor de varkensvleessector)

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(94/813/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 2759/75 van de Raad van 29 oktober 1975 houdende een gemeenschapelijke ordening der markten in de sector varkensvlees [1], laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1249/89 [2], en met name op artikel 21,

Na overeenkomstig artikel 93, lid 2, van het Verdrag de belanghebbenden te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken [3],

Overwegende hetgeen volgt:

I

1. Per brief van 19 april 1993, geregistreerd op 20 april 1993, heeft de Permanente Vertegenwoordiging van Frankrijk bij de Europese Gemeenschappen de Commissie in antwoord op haar verzoek van 9 maart 1993 van de bovengenoemde maatregel in kennis gesteld.

   In antwoord op de verzoeken van de Commissie van 10 juni en van 18 augustus 1993 hebben de Franse autoriteiten met hun brieven van 30 juli en 20 september 1993 alsmede van 24 januari 1994, geregistreerd op 2 februari 1994, aanvullende inlichtingen verstrekt.

2. Op 16 februari 1994 heeft de Commissie besloten de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden tegen de steun die de „Caisse professionnelle de régulation porcine" (Stabiporc) uit de financiële middelen verstrekt waarover het kan beschikken in het kader van de overeenkomst met het „Office national interprofessionnel des viandes, de l'élevage et de l'aviculture" (Ofival) (Nationaal interprofessioneel bureau voor vee, vlees en gevogelte). De Commissie heeft dit besluit genomen om de volgende redenen:

   — de door Stabiporc verstrekte leningen blijken steun te zijn in de vorm van voorschotten tegen verlaagde rente (Paris interbanking offered rate — Pibor — „12 maanden" + 0,5 %). Zij moeten dus worden beschouwd als steun voor de bedrijfsvoering zonder duurzaam effect op de verbetering van de structuur van de betrokken sector;

   — er is geen garantie dat de aan de varkenshouders verleende kasvoorschotten geheel of gedeeltelijk worden terugbetaald;

   — dit vereveningsmechanisme is strijdig met de gemeenschappelijke ordening voor varkensvlees;

   — de Commissie had geen gegevens over de andere, door Stabiporc met een aantal kredietinstellingen (Caisse national de crédit agricole, crédit mutuel) en met de „Union financière pour le développement de l'économie céréalière" (Unigrains) (het solidariteitsfonds ter bevordering van de graansector) gesloten overeenkomsten.

   De Commissie heeft de Franse autoriteiten met haar brief van 22 februari 1994 van dit besluit in kennis gesteld.

[1] PB nr. L 282 van 1. 11. 1975, blz. 1.
[2] PB nr. L 129 van 11. 5. 1989, blz. 12.
[3] PB nr. C 107 van 15. 4. 1994, blz. 2.

3. De Commissie heeft haar besluit ook aan de regeringen van de andere Lid-Staten en de overige belanghebbenden meegedeeld en hen verzocht hun eventuele opmerkingen te maken.

   Zij heeft opmerkingen ontvangen van twee Lid-Staten (Verenigd Koninkrijk en Denemarken) en van twee beroepsorganisaties van varkenshouders. Deze opmerkingen steunen het standpunt van de Commissie. Zij zijn op 18 juli 1994 aan de Franse Regering meegedeeld.

4. Na het nieuwe verzoek van de Commissie van 30 mei 1994 hebben de Franse autoriteiten op 20 juni 1994 de in de brief van de Commissie van 22 februari 1994 gevraagde inlichtingen verstrekt. Hieruit blijkt dat staatsgarantie wordt verleend voor leningen die een vereniging van banken en Unigrans aan Stabiporc toestaan, hetgeen neerkomt op een eventuele exstra-steun. De Commissie onderzoekt deze maatregel afzonderlijk op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag.

II

Het vereveningsfonds Stabiporc heeft in het verleden reeds bestaan en de steun die voor de oprichting en de werking ervan is verleend, is door de Commissie op grond van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag onderzocht.

Stabiporc werd in 1984 opgericht om de gevolgen van schommelingen in de prijzen van varkensvlees op te vangen door producentengroeperingen kaskredieten te verlenen tegen een verlaagde rente.

Per brief van 12 oktober 1984 heeft de Commissie haar besluit meegedeeld om tegen deze steun de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden. Zij had dit besluit genomen om de volgende redenen :

— het bleek om steun te gaan in de vorm van kasvoorschotten tegen voordelige rente. Stabiporc, dat over overheidsmiddelen kon beschikken tegen verlaagde rente, liet de producentengroeperingen van dat voordeel genieten door hen eveneens een verlaagde rente aan te rekenen ;

— het ging dus om steun voor de bedrijfsvoering zonder duurzaam effect op de verbetering van de betrokken sector ;

— het risico bestond dat de kasvoorschotten niet of slechts gedeeltelijk zouden worden terugbetaald.

Uit inlichtingen die de Franse autoriteiten hebben verstrekt, is evenwel gebleken dat de nieuwe rentevoeten die Stabiporc vanaf 1987 toepaste, de normale marktrente volgden. Deze nieuwe rentetarieven hielden toen dus in het geheel geen steunelementen meer in.

Per telexbericht van 19 augustus 1988 heeft de Commissie laten weten dat zij besloten had de bij haar brief van 12 oktober 1984 ingeleide procedure te beëindigen. Wegens de specifieke omstandigheden rond dit dossier heeft zij tegen de in de periode 1984-1987 verleende steun geen verdere stappen ondernomen. Zij heeft daarbij wel als voorwaarde gesteld dat de Franse autoriteiten dergelijke steunmaatregelen in de toekomst niet meer zouden toepassen. Voorts heeft zij de Franse Regering verzocht haar alle voorgenomen wijzigingen mee te delen en heeft zij zich het recht voorbehouden om de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden indien de betrokken maatregelen met artikel 92 onverenigbaar zouden blijken.

III

1. De Franse autoriteiten hebben besloten de activiteit van Stabiporc op 1 februari 1993 te hervatten. Dit fonds moet een vereveningsmechanisme toepassen op de inkomsten van de varkenshouders, die met cyclische crisissen in hun sector te kampen hebben.

2. Stabiporc kent terug te betalen kasvoorschotten toe aan producentengroeperingen die de „Convention d'adhésion des groupements à la caisse professionnelle de régulation porcine", een standaard-aansluitingsovereenkomst, ondertekend hebben.

   De producentengroeperingen betalen de steun uit aan de bij hen aangesloten varkenshouders.

3. **Aansluitingsvoorwaarden**

   — de groepering die de overeenkomst ondertekent, moet voor de afzet van de door haar leden geproduceerde vleesvarkens zorg dragen ;

   — de groepering moet voor de hele duur van de overeenkomst een bijdrage betalen. Deze bijdrage bedraagt 1 Ffr. per varken en wordt rechtstreeks ingehouden op de eerste twee voorschotten ;

   — de groepering verbindt zich ertoe de geleende bedragen de aangesloten varkenshouders ter beschikking te stellen.

4. **Vereveningsmechanisme**

   Op basis van de gemiddelde prijs van een voederpakket voor een bepaalde maand worden de volgende drempels vastgesteld :

   — een „toekenningsdrempel" : indien deze drempel niet wordt bereikt, worden vereveningsvoorschotten toegekend ;

   — een „terugbetalingsdrempel" : indien deze drempel wordt overschreden, worden de vereveningsvoorschotten opeisbaar.

   Als voor een gegeven maand de gemiddelde varkensprijs lager is dan de toekenningsdrempel, kan de groepering een vereveningsvoorschot ontvangen.

   Indien daarentegen voor een gegeven maand de gemiddelde varkensprijs hoger is dan de terugbetalingsdrempel, moeten de vroeger toegekende vereveningsvoorschotten worden terugbetaald.

De gemiddelde prijs van het voederpakket wordt vastgesteld met inachtneming van de ontwikkeling van de verhouding varkensprijs/voederprijs, die wordt berekend als een gemiddelde over vier maanden.

5. **Terugbetalingsregeling**

De maandelijks terug te betalen bedragen worden op dezelfde berekeningsgrondslagen vastgesteld als de vereveningsvoorschotten. De vervaldatum voor de terugbetaling wordt door Stabiporc of zijn gevolmachtigde vastgesteld zodra de eerder toegekende vereveningsvoorschotten krachtens datzelfde vereveningsmechanisme moeten worden terugbetaald.

Voor de terugbetaling van de voorschotten of voor de rentebetalingen wordt automatisch afgeschreven van de rekening van de producentengroepering.

De producentengroepering moet daarom bij de ondertekening van de aansluitingsovereenkomst ermee instemmen dat voor de terugbetaling van de hoofdsom en voor de rentebetalingen automatisch van haar rekening wordt afgeschreven en deze bedragen aan de gevolmachtigde van Stabiporc worden overgemaakt.

Op 31 december 1996 zullen alle bedragen, zowel de hoofdsom en de rente als bijkomende bedragen van welke aard ook, die de producentengroepering verschuldigd is, volledig opeisbaar zijn.

6. **Toegepaste rentevoeten**

Stabiporc, dat over overheidsmiddelen kan beschikken tegen een lagere rente dan de normale marktrente, laat de producentengroeperingen van dat voordeel profiteren door hun ook een verlaagde rente aan te rekenen op de voorschotten die het hun verleent. Tot deze voorschotten volledig zijn afgelost, betalen de groeperingen een rente met een variabel tarief, dat elk kalenderjaar wordt vastgesteld :

— voor 1993 : de Pibor „12 maanden" + 0,5 %, zijnde het tarief dat in 1993 is aangerekend voor de aan Stabiporc verleende kredieten ;

— voor de andere jaren : de Pibor „12 maanden" die op de eerste dag van elk kalenderjaar geldt, + 0,5 %.

De rente wordt op de voorlaatste dag van elk kalenderjaar betaald.

7. **Financiering van Stabiporc**

Om over de nodige werkingsmiddelen voor zijn vereveningsfonds te beschikken, heeft Stabiporc de volgende overeenkomsten gesloten :

— een lening met het Ofival ;

— een kredietopeningsovereenkomst met de „Caisse de crédit mutuel", de „Caisse centrale des banques populaires" en de „Caisse nationale du crédit agricole (CNCA)". Deze kredietinstellingen hebben zich onder leiding van de CNCA tot een bank-„pool" verenigd ;

— een kredietopeningsovereenkomst met Unigrains.

Deze laatste twee overeenkomsten, die op 20 juni 1994 zijn gemeld, worden door de Commissie afzonderlijk onderzocht op grond van artikel 93, lid 3, van het Verdrag (steunmaatregel nr. NN 61/94).

Deze beschikking heeft betrekking op de steun in het kader van de overeenkomsten Stabiporc-producentengroepering en Stabiporc-Ofival.

i) *Geleend bedrag*

Ofival : 60 miljoen Ffr.

ii) *Overeengekomen rentevoet*

Ofival heeft de leningen in 1993 toegestaan tegen de Pibor „12 maanden" die gold op de dag waarop Stabiporc voor het eerst middelen opnam om daarvan voorschotten aan producentengroeperingen te verlenen, vermeerderd met 0,50 %.

Zo hanteerden de kredietinstellingen in 1993 voor leningen een rentevoet van 6,83 %.

Deze rentevoet wordt op de eerste werkdag van elk jaar bijgesteld op basis van de Pibor „12 maanden", vermeerderd met 0,5 %. De rentevoet voor 1994 bedraagt 6,07 %.

iii) *Duur van de lening*

De overeenkomst is op 29 april 1993 ondertekend.

Stabiporc mag van deze banklening opnemen tot en met 31 december 1996.

iv) *Rentebetaling*

Alle verschuldigte rente is op 31 december van elk jaar opeisbaar en wordt berekend over het juiste aantal leendagen, op basis van 365 dagen per jaar.

v) *Terugbetaling van het kapitaal*

Op 31 januari 1997 betaalt Stabiporc op eigen initiatief de hoofdsom van 60 miljoen Ffr. aan Ofival terug.

Alle op deze vervaldag onbetaald gebleven bedragen dragen onverwijld en van rechtswege rente die overeenkomt met de Pibor „12 maanden" die geldt op de eerste werkdag van dat kalenderjaar, vermeerderd met 4 %.

Worden de producentengroeperingen met name door sanering of faillissement insolvent, dan worden de bedragen die door het in gebreke blijven van deze groeperingen niet zijn betaald (ongeacht of het om de hoofdsom, om rente of om bijkomende bedragen gaat), tot ten hoogste 2 miljoen Ffr. gelijkelijk verdeeld tussen Ofival en Stabiporc nadat een beroep is gedaan op de hoofdelijke bankgaranties die door de groeperingen zijn verkregen.

Wordt dat bedrag van 2 miljoen Ffr. overschreden, dan neemt Ofival de resterende niet-betaalde bedragen voor zijn rekening nadat op de genoemde garanties beroep is gedaan, zulks tot het verstrekte bedrag.

Stabiporc betaalt deze niet-betaalde bedragen aan Ofival terug zodra het deze bedragen van de in gebreke blijvende groeperingen heeft teruggekregen. Zo niet worden deze bedragen in mindering gebracht op de wijze die hierna is beschreven.

In geval van niet- of te late betaling kan Ofival de bedragen (hoofdsom en rente) die de groeperingen aan Stabiporc verschuldigd zijn, in mindering brengen op eventuele steun die die dienst aan deze groeperingen of aan bij deze groeperingen aangesloten varkenshouders voor andere, met de werkzaamheden van Stabiporc geen verband houdende maatregelen verleent.

8. **Aard en werking van Ofival**

Ofival is een industriële en commerciële openbare instelling, die is opgericht bij Decreet nr. 72-1067 van 1 december 1972, als gewijzigd.

Deze dienst beschikt over een raad van bestuur, die is samengesteld uit:

— 20 vooraanstaande personen, benoemd door de voor landbouw bevoegde minister, die de landbouwproduktie, de coöperaties, de handel en industrie en de werknemers van de sector vertegenwoordigen;

— vier vertegenwoordigers van de overheid, waarvan er twee door de voor landbouw bevoegde minister, één door de voor economie en financiën bevoegde minister en één door de voor begroting bevoegde minister worden aangewezen;

— een voorzitter van de raad van bestuur, die op voorstel van de voor landbouw bevoegde minister, bij decreet wordt benoemd;

— een directeur die op voorstel van de voor landbouw bevoegde minister, de voor economie en financiën bevoegde ministers en de voor begroting bevoegde minister bij decreet wordt benoemd.

De begroting van de dienst kan eerst worden uitgevoerd nadat de voor landbouw, economie en financiën, en begroting bevoegde ministers deze gezamenlijk hebben goedgekeurd.

Bij Besluit nr. 93/13/CD van 12 mei 1993 heeft het Ministerie van Landbouw en Visserij besloten dat Ofival aan Stabiporc een lening van 60 miljoen Ffr. voor economische bijstand zou verlenen.

Ofival neemt van rechtswege deel an elke vergadering van de raad van bestuur van Stabiporc.

IV

De Franse autoriteiten hebben in hun brief van 7 april 1994 hun opmerkingen meegedeeld in het kader van de procedure die de Commissie in haar brief van 22 februari 1994 heeft ingeleid.

1. De Franse autoriteiten zijn van oordeel dat de door Ofival aangerekende rentevoet (Pibor „12 maanden" + 0,5 %) gerechtvaardigd is om de volgende redenen:

— omdat de producenten hun belangen in het verenigingsfonds Stabiporc hebben verenigd, waardoor de risico's gemeenschappelijk worden gedragen, kan Ofival bij de kredietinstellingen tegen de Pibor „12 maaden" + 0,5 % lenen. Stabiporc is namelijk opgericht op initiatief van de „Fédération nationale porcine" en de „Fédération nationale de la coopération bétail et viande";

— de rentevoet waartegen Stabiporc geld leent en op zijn beurt aan de groeperingen leningen verstrekt, strookt met de marktrente op korte termijn. Er is dus geen sprake van een rentesubsidie, die een steunmaatregel van de Staat zou vormen;

De Franse autoriteiten onderstrepen hierbij dat de Pibor een variabele rentevoet is, die nu conjunctureel laag is. In de onderhandelingsperiode die aan de hervatting van de activiteit van Stabiporc voorafging, was deze rentevoet hoger dan op het ogenblik van de tenuitvoerlegging van de regeling. Aangezien de aan Stabiporc toegestane rentevoet elk jaar wordt aangepast op basis van de op 31 januari geldende Pibor „12 maanden", is het evenwel niet uitgesloten dat de rentevoet in de toekomst opwaarts moet worden bijgesteld;

— de kredietinstellingen hebben de zekerheid dat zij via Stabiporc een groot leningvolume kunnen plaatsen tegen zeer lage beheerskosten. De via Stabiporc geleende hoeveelheid geld is immers zeer groot met uiterst beperkte beheerskosten, aangezien er maar één overeenkomst is en één enkele rentevoet, en het om een gestandaardiseerd financieel produkt gaat. Bovendien biedt Stabiporc betere terugbetalingsgaranties en behoeft de marge die de terugbetalingsrisico's moet dekken, niet zo groot te zijn;

— dat op grond van de overeenkomst tussen Ofival en Stabiporc de rentevoeten verschillen naar gelang de middelen al of niet voor de toekenning van voorschotten aan producentengroeperingen worden gebruikt, houdt verband met het feit dat de middelen die niet onmiddellijk worden gebruikt, door Stabiporc worden belegd. Aangezien het hier om beleggingen op zeer korte termijn gaat die op elk ogenblik moeten kunnen worden vrijgemaakt en waarmee een ander financieel doel wordt beoogd, is ook de rente die zij opbrengen, verschillend. In de overeenkomst is bepaald dat Stabiporc in dit geval de ontvangen rente aan Ofival terugbetaalt.

2. Volgens de Franse autoriteiten wordt de terugbetaling van de door Stabiporc aan Ofival verschuldigde bedragen gewaarborgd:

   — door de terugbetalingsgaranties waarin de overeenkomst tussen Stabiporc en de producentengroeperingen voorziet:

      — de automatische afschrijving van de rekening van de groeperingen;

      — de bankgarantie;

      — de consolidering van de eigen middelen van Stabiporc door de in de overwegingen van de overeenkomst vermelde heffing van 1 Ffr. per varken;

   — door de bijkomende contractuele waarborg waarin de overeenkomst tussen Ofival en Stabiporc voorziet.

   Wanneer in de betrekkingen tussen Stabiporc en de groeperingen (waarvan Ofival, zoals bepaald in de overeenkomst, regelmatig op de hoogte wordt gehouden) bedragen niet of te laat worden betaald, worden zij rechtstreeks afgehouden van de bedragen die Ofival de betrokken groeperingen of varkensproducenten voor volledig daarvan los staande maatregelen verschuldigd is.

   Deze waarborg is dus een extra terugbetalingsgarantie waarop een beroep kan worden gedaan in het uitzonderlijke geval waarin de garantie van de automatische afschrijving heeft gefaald;

   — doordat deze specifieke contractuele garanties de rechtsmiddelen van het gemeen recht inzake terugbetaling onverlet laten.

3. In antwoord op een nieuw verzoek van de Commissie hebben de Franse autoriteiten in hun brief van 20 juni 1994 de overeenkomsten inzake de leningen tussen Stabiporc en de „pool" van banken en tussen Stabiporc en Unigrains medegedeeld.

V

1. De artikelen 92, 93 en 94 van het Verdrag zijn toepasselijk op grond van artikel 21 van Verordening (EEG) nr. 2759/75.

Het begrip „steunmaatregel van de Staat"

2. Toen Stabiporc in 1993 zijn activiteit hervatte, heeft de overheid 60 miljoen Ffr. bijstand verleend in de vorm van een lening die door bemiddeling van Ofival is toegekend. Dit lichaam van de bedrijfssector staat onder staatstoezicht, wat blijkt uit de samenstelling van de raad van bestuur en uit het feit dat de besluiten inzake de toewijzing van kredieten door de voor landbouw bevoegde minister worden vastgesteld (zie punt III.8).

   Zo heeft het Ministerie van Landbouw en Visserij bij besluit van 12 mei 1993 bepaald dat Ofival de genoemde lening zou toekennen.

   Uit de boven beschreven overheidsmiddelen verstrekt Stabiporc terug te betalen voorschotten aan producentengroeperingen die daarvoor in aanmerking komen.

3. In Stabiporc heeft Ofival, dus onrechtstreeks van de Staat inspraak, aangezien Ofival aan elke vergadering van de raad van bestuur van Stabiporc van rechtswege deelneemt.

4. Stabiporc past voor 1993 een rentevoet toe die wordt berekend op basis van de Pibor „12 maanden" die geldt op de dag dat Stabiporc voor het eerst middelen opneemt, en voor 1994 en 1995 de Pibor „12 maanden" die op de eerste werkdag van het kalenderjaar van toepassing is, vermeerderd met 0,5 %. Zo bedroeg deze rentevoet 6,83 % voor 1993 en 6,07 % voor 1994.

   Stabiporc, dat voor leningen voor de eigen financiering de Pibor „12 maanden" + 0,5 % betaalt, kan diezelfde rentevoet op de voorschotten aanrekenen.

   De redengeving van de Franse autoriteiten dat de rentevoet waartegen Stabiporc leent en die hef zelf ook aanrekent, overeenkomt met de marktrente op korte termijn en dat er dus geen sprake is van een rentesubsidie-element dat een steunmaatregel van de Staat zou vormen, kan door de Commissie niet worden aanvaard.

   De verhoging (in dit geval met 0,5 punt) van de Pibor hangt namelijk af van de risicograad, die op zijn beurt afhangt van de economische, structurele en sociale situatie van de kredietnemer. De varkenssector maakt een crisis door; sinds september 1992 zijn de prijzen in de Gemeenschap met bijna 30 % onder het peil van september 1992 gedaald. Na een licht herstel begin dit jaar zijn de prijzen opnieuw gedaald, ondanks het grote aantal dieren dat vorig jaar wegens besmettelijke varkensziekten is afgemaakt.

   Volgens het boekhoudnet voor de landbouw bedraagt de schuldratio (de verhouding tussen het geleende kapitaal en de som van het eigen en het geleende kapitaal) in de varkenssector bijna 48 % in Frankrijk en 31 % in de Gemeenschap, terwijl de schuldratio in de landbouwsector in zijn geheel in Frankrijk 32 % en in de Gemeenschap 15 % bedraagt.

   Op de varkensmarkt, die in een crisis verkeert en waar het inkomen van de producenten daalt met soms grote financiële moeilijkheden als gevolg, kunnen de vereniging van de belangen van de producenten in Stabiporc en de vergemeenschappelijking van de risico's dan ook geen toereikende rechtvaardiging vormen voor de toekenning van leningen als hierboven beschreven (zie punt III.7).

   Zoals reeds gezegd is de Pibor „12 maanden" de rentevoet die wordt toegepast voor leningen tussen de banken onderling. De banken putten uit deze leningen om op hun beurt leningen aan marktdeelnemers toe te kennen, waarvoor zij de basisrentevoet aanrekenen, vermeerderd met een risicopremie. Deze premie bedraagt in dit geval 0,5 %. Aangezien met name de gemiddelde schuldratio van de kredietnemers hoog is en de varkensmarkt met een crisis te kampen heeft, strookt een premie van 0,5 % niet met het werkelijke risico van niet-terugbetaling door de leners.

Het economisch voordeel op het niveau van de varkenshouders vloeit voort uit het verschil tussen, enerzijds, de rentevoet waartegen Stabiporc leningen kan aangaan en die dit fonds op zijn beurt aan de aangesloten producentengroeperingen aanrekent en, anderzijds, de rentevoet waartegen de betrokken producentenverenigingen tegen normale marktvoorwaarden bij andere financiële instellingen zouden kunnen lenen.

In het eerste kwartaal van 1993, bij voorbeeld, rekenden de kredietinstellingen gemiddeld 12,09 % aan voor kredieten aan ondernemingen met een oorspronkelijke duur van meer dan twee jaar en een variabele rente.

De door Stabiporc (en Ofival) toegepaste rentevoeten moeten bijgevolg als preferentieel worden beschouwd.

Uit de voorgaande opmerkingen volgt dat de betrokken bedragen die in die vorm van een rentesubsidie zijn toegekend, moeten worden beschouwd als een steunmaatregel van de Staat of als een met staatsmiddelen bekostigde steunmaatregel.

Terugbetalingsgaranties

5. In de overeenkomst tussen Stabiporc en de producentengroeperingen zijn garanties opgenomen inzake de terugbetaling van de door Stabiporc toegekende voorschotten. Voor de terugbetaling worden de betrokken bedragen namelijk automatisch afgeschreven van de rekening van de producentengroepering (zie punt III.5).

   De Commissie betwist niet dat sommige mechanismen die de Franse autoriteiten in hun brief van 7 april 1994 aanhalen, kenmerkend zijn voor het optreden van marktdeelnemers onder normale marktvoorwaarden (automatische afschrijving van de bankrekening, het stellen van een bankgarantie, consolidering van de eigen middelen van Stabiporc) en tot op zekere hoogte kunnen garanderen dat de geleende bedragen werkelijk worden terugbetaald.

   Ten aanzien van de terugbetaling door Stabiporc van de geleende hoofdsom en de rente aan Ofival is in de overeenkomst tussen deze beide echter bepaald dat Ofival in geval van niet- of te late terugbetaling de verschuldigde bedragen in mindering kan brengen op de steun die Ofival eventueel voor andere maatregelen aan de betrokken groeperingen of aan de bij deze groeperingen aangesloten varkenshouders betaalt (zie punt III.7.v)). Het in mindering brengen van deze bedragen is dus facultatief.

   In tegenstelling tot hetgeen de Franse autoriteiten in hun brief van 7 april 1994 beweren, is deze regeling, die niet systematisch hoeft te worden toegepast, geen voldoende garantie voor de werkelijke terugbetaling van de voorschotten. Bovendien is geen enkele bepaling vastgesteld voor de berekening en de betaling van de rente over bedragen die na afloop van de genoemde overeenkomst worden gerecupereerd.

   Bovendien lijkt de bewering van de Franse autoriteiten dat „de specifieke contractuele garanties de rechtsmiddelen van het gemeen recht inzake terugbetaling onverlet laten" twijfelachtig gezien de band tussen Ofival en Stabiporc (Ofival neemt van rechtswege deel aan elke vergadering van de raad van bestuur van Stabiporc).

6. Zo kunnen ook wat de door de Franse autoriteiten op 20 juni 1994 gemelde overeenkomsten tussen Stabiporc en, enerzijds, de „pool" van banken en, anderzijds, Unigrains betreft, bepaalde garanties inzake de terugbetaling van geleende bedragen worden beschouwd als kenmerkend voor een relatie tussen marktdeelnemers die onder normale marktvoorwaarden handelen. Een dergelijke garantie is bij voorbeeld de verplichting dat Stabiporc voor voldoende eigen middelen moet zorgen en moet eisen dat de producentengroeperingen een bankgarantie voorleggen.

   Het behoort echter niet tot de normale marktvoorwaarden dat de Staat, hier via Ofival, de bedragen die de producentengroeperingen eventueel niet hebben terugbetaald, voor zijn rekening neemt, en wel tot een bedrag van 1 miljoen Ffr. uit zijn eigen middelen en daarboven uit zijn vordering van 60 miljoen Ffr.

   Zoals aangegeven in punt I.4 wordt deze maatregel, waarbij Ofival staatsgarantie verleent, afzonderlijk onderzocht.

7. Aangezien de rente- en de terugbetalingsvoorwaarden duidelijk van de leningsvoorwaarden die een marktdeelnemer op de financiële markt kan krijgen, vormen de onder 4 en 5 bedoelde maartregelen steun voor de bedrijfsvoering ten gunste van de varkenshouders.

Inbreuk op de gemeenschappelijke marktordening

8. Bovendien is deze per kwantitatieve eenheid toegekende steun bestemd voor een produkt dat onder een gemeenschappelijke marktordening valt, en zijn er grenzen aan de bevoegdheid van de Lid-Staten om autonoom in te grijpen in de werking van een dergelijke marktordening met een gemeenschappelijke steunregeling, waarvoor thans uitsluitend de Gemeenschap bevoegd is. Zodra namelijk voor een bepaalde sector een gemeenschappelijke marktordening geldt, moeten de Lid-Staten afzien van elke maatregel die van die ordening afwijkt of daarmee in strijd is.

   Gemeenschappelijke marktordeningen moeten als een alomvattend systeem worden beschouwd, hetgeen inhoudt dat de Lid-Staten geen maatregelen mogen nemen die de betrokken markt kunnen beïnvloeden, noch aanvullende steun mogen verlenen.

   Bij de toekenning van de steun in het onderhavige geval zijn de voorwaarden van de gemeenschappelijke marktordening in de varkensvleessector niet in acht genomen, welke marktordening ten aanzien van deze maatregelen moet worden beschouwd als een regeling die dergelijke steun slechts toestaat onder de vastgestelde voorwaarden.

   De toegekende steun is dus te beschouwen als een inbreuk op de regelgeving van de Gemeenschap.

VI

Volgens Eurostat zijn in 1993 in de Gemeenschap 180 022 887 varkens geslacht. Daarvan zijn 24 112 500 varkens in Frankrijk geslacht, hetgeen op ongeveer 13 % neerkomt.

In 1993 is 56 736 ton levende varkens en varkensvlees naar derde landen uitgevoerd vanuit Frankrijk en 730 642 ton vanuit de Gemeenschap. Ongeveer 8 % van de uitvoer is dus uit Frankrijk afkomstig.

Dit specifieke, aan de varkenshouders in Frankrijk toegekende voordeel kan bijgevolg, gezien de plaats die het land in de varkenssector in de Gemeenschap inneemt, een duidelijke weerslag hebben op de communautaire markt.

VII

1. Dank zij de steun die de bij het vereveningsfonds aangesloten varkenshouders krijgen, kunnen zij hun inkomsten verhogen omdat zij kunnen rekenen op een gegarandeerde prijsondersteuning. Dit voordeel, dat — althans gedeeltelijk — uit overheidsmiddelen wordt gefinancierd, stelt de begunstigden in staat om deze crisis beter het hoofd te bieden dan producenten die dergelijke steun niet genieten. Bijgevolg wordt hier de concurrentie vervalst tussen enerzijds producenten die gebruik kunnen maken van deze gesubsidieerde afzetvoorwaarden en anderzijds producenten die hun varkens zonder deze inkomenssteun van de Staat moeten verkopen. Onder die gunstigere voorwaarden kunnen meer varkens worden verkocht dan wanneer er geen steun wordt verleend. De betrokken steun vervalst dus de concurrentie en beïnvloedt het handelsverkeer nadelig, waardoor de maatregel onder artikel 92, lid 1, van het Verdrag valt; daarin is bepaald dat dergelijke steunmaatregelen in beginsel onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt.

2. De in artikel 92, lid 2, van het Verdrag bedoelde uitzonderingen op dit beginsel van onverenigbaarheid zijn duidelijk niet van toepassing op de betrokken steun.

3. Bij de in lid 3 van genoemd artikel aangegeven uitzonderingen gaat het om doelstellingen die in het belang zijn van de Gemeenschap, en niet alleen in het belang van bepaalde sectoren van de nationale economie. Deze uitzonderingen moeten strikt worden geïnterpreteerd bij het onderzoek van regionale of sectorale steunprogramma's of afzonderlijke toepassingen van algemene steunregelingen.

   Met name mogen afwijkingen slechts worden toegestaan als de Commissie zich ervan heeft kunnen vergewissen dat de steun noodzakelijk is om een van de in dat lid 3 bedoelde doelstellingen te verwezenlijken. Wordt wel een uitzondering gemaakt voor steunmaatregelen die niet tot die doelstellingen bijdragen, dan wordt eigenlijk toegestaan dat het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig wordt beïnvloed en de concurrentie verstoord zonder dat dit op grond van het communautaire belang verantwoord is, en dat marktdeelnemers van bepaalde Lid-Staten hierdoor ten onrechte worden bevoordeeld.

   In het onderhavige geval is de Franse regering van oordeel dat de regeling geen steunmaatregel is, en heeft de Commissie geen argumenten kunnen vinden op grond waarvan kan worden gesteld dat de betrokken steun voldoet aan de voorwaarden voor de toepassing van een van de in artikel 92, lid 3, van het Verdrag bedoelde uitzonderingen.

   Het gaat niet om een maatregel die de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang moet bevorderen in de zin van artikel 92, lid 3, onder b), van het Verdrag, aangezien deze steun door de ongunstige invloed die hij op het handelsverkeer kan hebben, tegen het gemeenschappelijk belang ingaat.

   Het gaat ook niet om een maatregel die een ernstige verstoring in de economie van de betrokken Lid-Staat moet opheffen, zoals bedoeld in dezelfde bepaling.

   Wat de in artikel 92, lid 3, onder a) en c), vermelde uitzonderingen voor steunmaatregelen die de economische ontwikkeling van bepaalde streken betreft of die onder c) bedoelde activiteiten moeten bevorderen of vergemakkelijken, moet worden opgemerkt dat deze maatregel, doordat het om steun voor de bedrijfsvoering gaat, de situatie van de begunstigde economische sector niet duurzaam kan verbeteren, want zodra de steun niet meer wordt verleend, zal deze sector zich in dezelfde structurele toestand bevinden als vóór de inwerkingtreding van deze steunmaatregel van de Staat.

   Het is een steunmaatregel van het type waar de Commissie zich in beginsel steeds tegen heeft verzet wegens het ontbreken van toekenningsvoorwaarden waardoor de steun voor een van de uitzonderingen van artikel 92, lid 3, onder a) en b), van het Verdrag in aanmerking zou komen.

4. Zelfs al kon een afwijking worden toegestaan op grond van artikel 92, lid 3, van het Verdrag, dan nog komt deze maatregel niet voor een dergelijke uitzondering in aanmerking aangezien de betrokken maatregel, zoals aangegeven in punt V.8, in strijd is met de gemeenschappelijke marktordening in die sector.

5. Bijgevolg moet deze steun als onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92 van het Verdrag worden beschouwd.

6. Met deze beschikking wordt niet vooruitgelopen op de consequenties die de Commissie eventueel zal trekken wat de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid door het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) betreft.

7. De maatregel, die bij ministerieel besluit van 12 mei 1993 is ingevoerd en is toegepast zonder de eindbeslissing van de Commissie af te wachten, is onwettig krachtens artikel 93, lid 3, van het Verdrag. De Franse

autoriteiten hebben deze maatregel eerst op 19 april 1993 gemeld in antwoord op het van 9 maart 1993 daterend verzoek van de Commissie.

8. Ingeval steun onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, kan de Commissie overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie, met name het arrest van 12 juli 1973 in zaak 70/72 (Commissie t. Duitsland) (1), bevestigd bij dat van 24 februari 1987 in zaak 310/85 (Deufil t. Commissie) (2) en het arrest van 20 september 1990 in zaak C-5/89 (Commissie t. Duitsland) (3), de Lid-Staten ertoe verplichten het volledige, onrechtmatig toegekende steunbedrag van de begunstigden terug te vorderen.

Gezien het voorgaande, dient de betrokken steun te worden terugbetaald.

Voor de terugbetaling moeten de procedures en de bepalingen van de Franse wetgeving worden toegepast, met name die inzake rente over achterstallige schuldvorderingen van de Staat, welke rente moet ingaan op de datum waarop de betrokken steun is toegekend.

Deze terugbetaling is nodig om de vroegere toestand te herstellen door alle financiële voordelen weg te nemen die de begunstigden sinds de datum waarop zij deze onwettige steun hebben ontvangen, ten onrechte hebben kunnen genieten. De terugbetaling is des te noodzakelijker gezien de kwetsbaarheid van de betrokken markt en het besluit van de Commissie van 19 augustus 1988 (zie punt II, slot),

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steun die aan varkenshouders wordt verleend bij de toekenning van voorschotten in het kader van de aansluitingsovereenkomst tussen groeperingen en de „Caisse professionnelle de régulation porcine" (Stabiporc) en van de overeenkomst inzake de hervatting van de activiteit van dit fonds voor de periode 1993-1996, is onwettig omdat deze in strijd is met artikel 93, lid 3, van het Verdrag. Bovendien is deze steunmaatregel onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt krachtens artikel 92 van het Verdrag.

De in de eerste alinea bedoelde steun omvat:

— de bedragen die voorvloeien uit het verschil tussen de rentevoet waartegen de voorschotten via Stabiporc aan de producentengroeperingen zijn toegekend (Pibor „12 maanden" + 0,5 %) en de rentevoet waartegen deze groeperingen deze voorschotten via Stabiporc bij kredietinstellingen onder normale marktvoorwaarden hadden kunnen verkrijgen; deze laatste rentevoet moet worden berekend op basis van de rentevoet voor leningen aan ondernemingen met een oorspronkelijke duur van meer dan twee jaar en een variable rente;

— de voorschotten die de groeperingen van varkenshouders niet hebben terugbetaald en die Ofival voor zijn rekening neemt.

Artikel 2

Frankrijk moet de in artikel 1 genoemde steunmaatregelen ongedaan maken:

— door te bepalen dat voor de voorschotten die in artikel 1, tweede alinea, eerste streepje, bedoelde marktrente moet worden aangerekend;

— door te bepalen dat Ofival in geval van niet-terugbetaling of te late terugbetaling aan Stabiporc de verschuldigde bedragen (hoofsdom en rente) in mindering moet brengen op de steun die Ofival eventueel voor andere maatregelen aan de betrokken producentengroeperingen of aan de leden van deze groeperingen verleent;

— door te bepalen dat moratoire interest moet worden betaald op de bedragen die Ofival overeenkomstig het tweede streepje recupereert.

Artikel 3

Frankrijk moet eisen dat de reeds toegekende steun als bedoeld in artikel 1 binnen drie maanden na deze beschikking wordt terugbetaald.

Ten aanzien van deze terugbetaling worden de procedures en de bepalingen van de nationale wetgeving toegepast, en met name die inzake de rente over achterstallige schuldvorderingen van de Staat. De rente op de terug te betalen sommen gaat in op de datum waarop de betrokken steun is toegekend.

Artikel 4

Frankrijk deelt binnen drie maanden na de kennisgeving van deze beschikking aan de Commissie mee welke maatregelen het heeft getroffen om aan de artikelen 2 en 3 te voldoen.

Artikel 5

Deze beschikking is gericht tot de Franse Republiek.

Gedaan te Brussel, 27 juli 1994.

Voor de Commissie

René STEICHEN

Lid van de Commissie

(1) Jurispr. 1973, blz. 813.
(2) Jurispr. 1987, blz. 901.
(3) Jurispr. 1990, blz. I-3437.